

Tsaar ja puusepp

Albert Lortzingi ooper 3 vaatuses 4 pildis.

Lavastus: Aarne Viisimaa. Muusikajuht: teen. dirig. prof. Rahmund Kull.
 Kontsertmeistrid: P. P. Liidig ja K. Syptris. Koorjuht: Tiit Targama.
 Lavapidid: Albert Vahtramäe. Linkumisjuht: Rahel Ohvrei.
 Grimm ja parukad: Valdur Tohera. Riieatus: Siivya Leitu.

Tegelased:

Peeter I, Venemaa tsaar	Vooetele Vaikat
Peeter Ivanov, noor venelane, puusepp	{ Aarne Viisimaa
Van Belt, Saardami bürgemeister	{ Ehn Raivo
Maria, ta nõbu	{ Karl Viitol
Kindral Lefort, vene saadik	{ Arnold Vaino
Lord Synham, inglise saadik	{ Els Vaarman
Markii de Chateauneuf	{ Olga Lund
Lesk Browe	{ Ott Rankas
Ohvitser	{ Benno Hansen
Linnaeener	{ Prit Hallap
	{ Liidia Sepa
	{ Jüri Roosaar
	{ Ants Jõgi

Pauseppi, Saardami kohunikke jne.

Tegevuspaik ja aeg: Saardamis, Hollandis aastal 1698.

Algus kell 1/28 õhtul. Lõpp kella 1/211 paiku õhtul.

Märkus:

- 1) Tagaistoodud pileetide hind võetakse arvesse ainult siis, kui odavam pileet vahetatakse hinnulisema vastu.
- 2) Saali, jalutus- ja riietohvaruumes on suitsetamine keelatud. Suitsetajaid palatakse kasutada ainult ehislaadade juures suitsetamiseks määratud ruume. Korraldamine teenituses olevate ametiikmel on eeskiri, korraldajate tiholeppu sellele korraldusele järele, mille alla palutatakse paenduda.
- 3) Ettekanne ajal on saali üksed kinni.

Jahutus

Albert Lortzing

sündis Berliinis 1801. aastal ja suri sealsamas 1851. a. Oma muusika laadi poolest kuulub ta Saksa romantikute hulka ühes Weberi, Spohri ja Marschneriga. Esimesest pilgust ei paista see küll silma, kuna ta oma töodes on suurelt osalt väga buffo laadi. Kui tungime aga sügavamale ta muusika hinge, siis selgub see täiesti.

Lortzing oli oma vaimuannetelt väga mimmekesine, tegutsedes korraga näitlejana, lauljana, luuletajana, komponistina ja dirigendina. Kõik see laialdane tegutsemine tõi endaga kaasa suure lavapraktika, mis avaldub igas L. töös. Komponisti püsivamaks elukohaks oli Leipzig, kus ta kohaliku teatrisse palgati 1833. a. tenorilauljana. Vahepeal ilmusid ta sulest mitu heliteost. 6 aastat hiljem on ta samas teatris kapellmeisteriks. Olles hiljem Hamburgis, siis veel kord Leipzigris, läheb ta Berliini, kuhu jääb kuni oma elu lõpuni. Lortzing oli oma elus väga ebapraktiline; perekond oli väga arvurikas, äriasjus oli ta saamatu ja ta elas väga kehvalt. Ta oli parem näitleja kui laulja, parem komponist kui kapellmeister; kõiges, nagu näeme, ikka väga ebapraktiline.

Lortzing koostas oma ooperite tekstid ise, s. t., ta ei loonud neid küll oma fantaasia järele, vaid töötas need näidenditest ümber, sageli õige tabavalt ja huumorikalt. Mõnikord leidub tema töodes naiivsustki, kuid need ei ole kunagi igavad. Lortzingi tähtsamaid oopereid on: „Salakütt“, „Relvasepp“, „Undine“ ja palju teisi. Kõik need aga kahvatuvad ta tähtsam töö „Tsaar ja puusepp“ ees, mis tuli esietendusele 1837. a. Leipzigris ja mis kuni tänaseni on jäänd populaarseks. Teda on tõlgitud paljudesse keeltesse ja mängitud igalpool suure eduga. Lortzing on hea oma töodes seal, kus ta on buffo laadiline. Kui ta tahab olla aga dramaatiline või koguni traagiline, siis see ebaõnnestub tal. On see- pärast arusaadav, miks just ta koomiline ooper „Tsaar ja puusepp“ parem on ta teistest tööddest. L. on väga populaarne oma sidamlikeude laulude, naljakate ansamblike ja liigutavate stseenide kaudu ja on saksa muusikamaailmas ainuke omalaadiline. Ta tööd on täis huumorit ja pingutatut loomulikkust ja vabad labasusist. Selle tõttu on ta tööde mõju alati värske. Lortzingil on muusikas motiivil suur tähtsus. Ta suurim leidlikkus ja anne tuleb omelt aga ilmsiks just tema meisterlikekades ansamblikes. See käib eriti „Tsaar ja puusepp“ kohta. Näit. esimene finaali, kus seotud lõbus pulma tants, hõisked ja tsaari kättemaksu viha. Veel tähtsam on oma konstruktsiooni mõttes sextett II vaatuses, kus tähendatud ooperi muusikaline külj saavutab oma kulminatsiooni. Haruldased palju huumorit on põimitud III vaat. „Kantaadi stseeni“, kus aimatakse järele koomilist orkestrit kõige naljakamal ja meeleolurikka- mal kombel oma valesi laulu ja parandustega, kuid omelt silmib see kõik väga harmoonilise tõusuga. Lõpuks „ebataari“ austamise tsere- monia, kus koomism saavutab oma tipu. Lortzing on „Tsaar ja puusepp“ esimest korda andnud koorile iseseisva kandva osa. Seet just koor loob selles ooperis alati põhi-meelolu, kuna solistid seda ainult mitmekesis-